



Een plek voor iedereen, toch?

Lesroute

Lesdoelen	1
Lesthema's	2
Lesverloop	2
• Vooraf: samen werken aan veiligheid	2
• Verhaal	3
• Wat zou jij doen?	4
• Plagen/ruzie maken/pesten	4
• Durf je te helpen bij ruzies en bij pesten?	5
• Speel eens uit	6
• Stoelendans	7
• Stoelendans andersom	7
• Kanjermaatjes	7
• In de kring	8
• Je maatje en jij: teken je maatje	8
• Samen een tekening	9
• Een plek voor iedereen... op één vel	9
• Grenzen aangeven	10
• Kanjerposter voor de Week tegen Pesten	10

Lesdoelen

- Saamhorigheid ervaren
- Een ander het gevoel kunnen geven erbij te horen
- Je kunnen inleven in het gevoel 'zich buitengesloten voelen'
- Je bewust zijn dat je onderdeel bent van een groep
- Beseffen dat je in goede vriendschappen het beste in elkaar naar boven brengt
- Het verschil weten tussen plagen/pesten/ruzie maken
- Weten wat je kunt zeggen/doen wanneer iemand iets onaardigs zegt of doet

- Groepsgevoel
- Vriendschap
- Meningsverschillen en conflicten
- Plagen en pesten

 Materiaal en voorbereiding

- Download 'Durf jij te helpen bij ruzies en pesten?' (eventueel uitgeprint op A3-formaat)
- Download poster 'Kanjermatjes' (eventueel uitgeprint op A3-formaat)
- Download kleurplaat ('Samen één tekening'), uitgeprint op A3-formaat
- Download poster 'Week tegen pesten'
- Oude kranten
- Alle downloads zijn ook beschikbaar als bijlage bij deze leskaart.

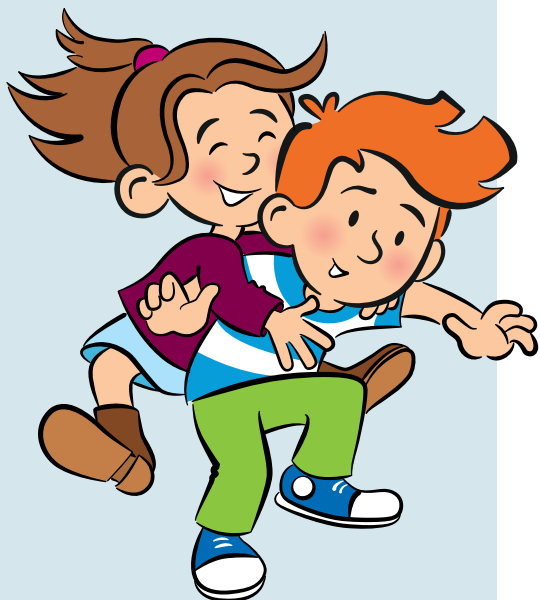
 Lesverloop Slide 38**Vooraf: samen werken aan veiligheid**

De Kanjertraining gaat uit van het belangrijke uitgangspunt dat alle kinderen te vertrouwen willen zijn. Dat betekent dat zij gedrag willen laten zien dat prettig is voor henzelf én voor hun omgeving. Hoewel de meeste mensen het goed bedoelen, gaat het soms toch weleens mis. Daarom willen wij kinderen leren om rekening met elkaar te houden en oog te hebben voor de gevoelens van de mensen om hen heen.

Kinderen leren daarom om stil te staan bij de vraag of de ander zich nog prettig voelt bij hun gedrag. Andersom geldt ook dat het hun verantwoordelijkheid is om aan te geven wanneer zij zich ergens niet prettig bij voelen. Bij tegengestelde belangen of conflicten oefenen we met de kinderen hoe zij samen tot oplossingen kunnen komen die voor iedereen aanvaardbaar zijn. Daarbij gaan we uit van een positieve benadering van de ander: je wilt rekening houden met de ander en je veronderstelt dat de ander ook rekening wil houden met jou. Door samen naar verhalen te luisteren, oefeningen te doen in de klas, gesprekken te voeren en het positieve in jezelf en de ander naar boven te halen, helpen we kinderen om deze uitgangspunten in de praktijk te brengen. Zo werken we samen aan een prettig en veilig pedagogisch klimaat.

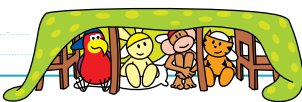
De onderdelen uit de les zijn daarnaast zeer geschikt om zichtbaar te maken op een 'Kanjermuur' in de school. Op deze manier is er op een centrale plek aandacht voor de manier waarop leerkrachten, kinderen en ouders met elkaar willen omgaan met behulp van de Kanjertraining. Gedurende het schooljaar kan de Kanjermuur steeds verder worden aangevuld en kan worden teruggegrepen op oefeningen over plagen, ruzie en pesten.

Om ouders nog meer te betrekken bij een fijn en veilig schoolklimaat, kun je de poster van de 'Week tegen Pesten' en het info-doeblad, die als bijlage bij deze leskaart zijn toegevoegd, met hen delen.



Kanjer training
Info-doeblad

Intervent:
Naam:



Samen werken aan veiligheid

De Kanjertraining gaat uit van het belangrijke uitgangspunt dat alle kinderen te vertrouwen willen zijn. Dat betekent dat zij elkaar willen laten zien dat prettig is voor henzelf én voor hun omgeving. Hoewel de meeste mensen het goed bedoelen, gaat het soms toch wel eens mis. Daarom willen wij kinderen leren om rekening met elkaar te houden en oog te hebben voor de gevoelens van de mensen om hen heen.

Kinderen leren daarom om stil te staan bij de vraag of de ander zich nog prettig voelt bij hun gedrag. Andersom geldt ook dat het hun verantwoordelijkheid is om aan te geven wanneer zij zich ergens niet prettig bij voelen. Bij tegengestelde belangen of conflicten oefenen we met de kinderen hoe zij samen tot oplossingen kunnen komen die voor iedereen aanvaardbaar zijn. Daarbij gaan we uit van een positieve benadering van de ander: je wilt rekening houden met de ander en je veronderstelt dat de ander ook rekening wil houden met jou. Door samen naar verhalen te luisteren, oefeningen te doen in de klas, gesprekken te voeren en het positieve in jezelf en de ander naar boven te halen, helpen we kinderen om deze uitgangspunten in de praktijk te brengen.

Zo werken we samen aan een prettig en veilig pedagogisch klimaat.

Misschien heeft de school van uw kind ook een 'Kanjermuur' gemaakt, waarop verschillende onderdelen uit de lessen zichtbaar maken hoe er aandacht besteed wordt aan het thema van de Week tegen Pesten 2026. Een plek voor iedereen, toch? Het geeft weer hoe we ervoor kunnen zorgen dat de school een plek is waar iedereen zich fijn en veilig voelt. Een plek waar je erbij hoort. Jeroel mag zijn. Je elkaar kunt vertrouwen en elkaar helpt, je elkaar het goede kunt en iedereen evenveel waard is. Pesten heeft daarin geen plaats en conflicten worden opgelost op een manier die recht doet aan alle betrokkenen.

In de groepen is aandacht besteed aan hoe je op een respectvolle manier je grenzen kunt aangeven. In onderstaande strip staan de stappen. Belangrijk is dat kinderen de juiste taal (en vooral ook hun eigen taal) vinden om hun grenzen aan te geven. Ook lichaamstaal speelt hierin mee: oogcontact durven maken, rechtop staan en duidelijk uitspreken wat je wilt of niet wilt helpt hierbij.



Info-doeblad

Stappenplan 'grenzen aangeven'

Ik vind dit vervelend. Wil je ermee stoppen?

Oeps, dat was niet leuk van mij.

We maken een nare opmerking.

We willen niet vervelend doen.

Laten we het goed maken.

Het is opgelost met elkaar.

Ga in gesprek met elkaar over 'erbij horen'

Kies vragen uit die passen bij de leeftijd van de kinderen.

- Heb je wel eens meegemaakt dat iemand niet mee mocht spelen? Wat deed je toen, en hoe voelde dat?
- Wat zou jij doen als je ziet dat een klasgenootje altijd alleen op het schoolplein staat?
- Hoe zorg je ervoor dat iemand anders zich welkom voelt in de groep?
- Ben je wel eens opgekomen voor iemand, omdat hij/zij er niet bij mocht horen?
- Als je niet wordt uitgenodigd voor een verjaardagfeestje, hoor je er dan niet bij? Waarom wel of niet?
- Kun je 'erbij horen' zonder bevriend te zijn? Waarom wel of waarom niet?
- Hoe merk je of je 'erbij hoort'?
- Is het volgens jou belangrijk om precies hetzelfde te zijn als de rest om erbij te horen? Waarom wel of niet?
- Wat maakt jou uniek en anders dan andere kinderen?
- Ben je wel eens bang geweest dat anderen je niet zouden accepteren? Waar kwam dat door?
- Wat vind je leuk aan de mening of hobby van een ander, ook al deel je die zelf niet?

Wat kunnen we met elkaar doen om er op school voor te zorgen dat er en plek is voor iedereen?

Ouders kunnen:

.....

.....

.....

.....

Kinderen kunnen:

.....

.....

.....

.....

Juffen en meesters kunnen:

.....

.....

.....

.....




Slide 39



Slide 40



Slide 41

Verhaal

Max loopt op het plein. Ze hebben pauze, maar Max weet niet zo goed wat hij zal doen. Voordat hij naar buiten mocht moest hij eerst zijn woorden opschrijven van de juf. Alle woorden. Max vindt woorden schrijven moeilijk. Daarom heeft hij een beetje zitten treuzelen. Soms zegt de juf dat hij mag stoppen, ook al is hij nog niet klaar. Stiekem hoopte Max dat de juf dat nu ook zou zeggen. Maar de juf was streng vandaag en hij moest eerst zijn werk afmaken. Nu is iedereen al bezig. Frits is tikkertje aan het doen, samen met Joost, Tanja, Rachida en nog een paar anderen. Ze zijn druk bezig. Als Max eraan komt, rennen ze langs hem heen en weer. Ze zijn zo druk dat ze hem niet eens zien.

Verderop zitten een paar meisjes aan de rand van het plein. Ze plukken bloemetjes en hebben takjes en stenen. Ze doen iets, maar Max snapt er niets van. Daar heeft hij geen zin in. Er is ook een groepje bezig met stoepkrijt. Ze schrijven iets op het plein. Brrr, nog meer schrijven, dat wil Max ook niet!

Dan ziet Max het groepje van Eefje, Vera, Iris en Milan. Wat zij doen ziet er wel leuk uit. Hij loopt ernaartoe. Als hij er bijna is, stuift het hele groepje uit elkaar en ze rennen allemaal weg! Daar staat Max, weer alleen! Max wil meedoen, maar het lijkt wel of niemand hem ziet staan. Vera komt teruglopen, met Milan en Eefje. Ze heeft Milan en Eefje vast bij de arm. Als ze bij Max zijn, rennen ze alle drie opeens weer weg. Milan en Eefje voorop, Vera rent erachteraan. Nog voordat Max kan vragen wat ze doen en of hij ook mee mag doen, gaan ze er alweer vandoor. Stomme pauze! En stomme juf, dat hij eerst zijn woorden af moest maken!



Slide 42



Slide 43

Daar komt Iris aanlopen. 'Hé Max!' roept ze. 'Oooh, wegwezen, anders word ik nog gepakt!' roept ze er gelijk achteraan. Ze draait ze zich om en rent de andere kant op. Vera, die van de andere kant komt, rent achter Iris aan. En weg zijn ze weer. Max houdt heel erg van buitenspelen, maar zo vindt hij er niets aan. Hij kan net zo goed naar binnen gaan. De pauze is vast al bijna om. Max sjokt teleurgesteld terug naar de deur.

Ineens springt er iemand achter op zijn rug. 'Ja, ik heb je gevangen! Jij moet met mij mee, want ik ben jouw baas!' hoort hij Vera roepen. Vera glijdt van zijn rug af en pakt Max stevig bij zijn arm. 'Ik ben de baas en jullie zijn mijn hondjes, maar jullie gingen steeds ontsnappen', zegt Vera. 'Doe je ook mee?' Daar hoeft Max niet lang over na te denken. Hij rukt zijn arm los, roept naar Vera: 'Pak me dan, als je kan!' en rent zo hard hij kan naar de andere kant van het plein. Hijgend en bezweet komt Max na de pauze de klas in. Niemand met wie hij kon spelen? De pauze al bijna voorbij? Dat is Max inmiddels al lang vergeten!

44/102

Wat zou jij doen?

Je bent met de klas een spel aan het doen. Een groepje kinderen bepaalt dat iemand uit de klas 'm steeds moet zijn. Het groepje maakt vervelende grapjes over deze klasgenoot. De klasgenoot wordt hierdoor steeds voor gek gezet. Je ziet dat de klasgenoot wel een beetje lacht, maar toch niet echt blij kijkt. Je klasgenoot weet niet hoe hij of zij hier iets van moet zeggen, of aan moet doen.

Hieronder staan oplossingen. Bespreek in tweetallen wat jullie kiezen en hoe jullie het zouden aanpakken:

- Naar de juf/meester gaan en het vertellen, of om raad vragen.
- Naar je klasgenoot gaan en hem/haar tips geven hoe hiermee om te gaan.
- Andere kinderen hierbij betrekken en hun vragen aardig te doen

Slide 44

Wat zou jij doen?

Bekijk slide 44 en lees met elkaar de situatie. Je bent met de klas een spel aan het doen. Een groepje kinderen bepaalt dat iemand uit de klas 'm steeds moet zijn. Het groepje maakt vervelende grapjes over deze klasgenoot. De klasgenoot wordt hierdoor steeds voor gek gezet. Je ziet dat de klasgenoot wel een beetje lacht, maar toch niet echt blij kijkt. Je klasgenoot weet niet hoe hij/zij hier iets van moet zeggen, of aan moet doen. Op de slide staan oplossingen. Laat de kinderen in tweetallen bespreken wat ze zouden kiezen en hoe ze het zouden aanpakken:

- Naar de juf/meester gaan en het vertellen, of om raad vragen.
- Naar je klasgenoot gaan en hem/haar tips geven hoe hiermee om te gaan.
- Andere kinderen hierbij betrekken en hun vragen aardig te doen

Zijn er kinderen die voor willen doen hoe ze het zouden aanpakken? Wat doen ze, wat zeggen ze? Zijn er kinderen die nog andere oplossingen hebben bedacht?

45/102

Het verschil tussen plagen, ruzie maken en pesten?

Ik blij	Plagen	Jij blij
Ik niet blij	Ruzie	Jij niet blij
Ik niet blij	Pesten	Jij doet gemeen

Prat met elkaar over plagen/ruzie maken/pesten in de binnen/buitenkring.

Slide 45

Plagen/ruzie maken/pesten

Bespreek slide 45. Bespreek m.b.v. de plaatjes wat het verschil is tussen plagen, ruzie maken en pesten.

Plagen

Besprek met de kinderen: soms word je op een vrolijke, speelse manier uitgedaagd door een ander. Dat hoeft geen pesten te zijn. Meestal bedoelt de ander het niet vervelend. De ander bedoelt het als een grapje. Vaak vindt iedereen dit leuk. Soms maakt de één een grapje, dan weer de ander, het gaat vaak 'om de beurt'. Je wilt elkaar geen pijn doen of verdrietig maken. Maar misschien vind je de grappen niet (meer) leuk. Om erachter te komen of de ander het vervelend bedoelde kun je aangeven dat je het vervelend vindt en vragen of de ander wil stoppen. De ander zal dan stoppen als het niet vervelend bedoeld was en 'sorry' zeggen.

Ruzie

Besprek met de kinderen: ruzie wil zeggen dat je het niet eens bent met elkaar en je bent boos op elkaar. Meestal voelt het niet leuk als je ruzie hebt. Ben je het met elkaar niet eens, dan is dat niet erg. Maar wanneer je scheldt of lelijke dingen gaat zeggen, gaat duwen of slaan, dan noemen we dat ruzie. Als je het dan goed wilt maken, dan moet je eerst 'even afkoelen' zeggen we dan. Weten jullie wat wordt bedoeld met 'even afkoelen'? Gelukkig komt het dan weer goed, omdat we geen ruzie willen in de klas. En dat moeten we met elkaar leren.

Pesten

Besprek met de kinderen: Pesten is op een op een oneerlijke manier steeds weer gemeen doen tegen een klasgenoot (bijv. slaan, uitschelden, buitensluiten, spullen kapot maken).

Maak daarna met de kinderen een binnen-/buitenkring. Besprek in drie rondes deze vragen (laat de kinderen na iedere ronde drie plaatsen draaien):

Ronde 1

- Heeft iemand jou weleens geplaagd? Of plaag je zelf weleens?
- Vind je plagen leuk of niet? Kun je ook uitleggen waarom je het wel of niet leuk vindt?

Ronde 2

- Hebben jullie weleens met iemand ruzie gemaakt?
- Hoe is dat toen weer opgelost?
- Wat deed je om het weer goed te maken?

Ronde 3

Wat kunnen we in de klas doen om ervoor te zorgen dat niemand gepest wordt in de klas?



Slide 46

Durf je te helpen bij ruzies en bij pesten?

Bekijk slide 46. Hier staat een stappenplan hoe je kunt helpen/ingrijpen bij ruzies of buitensluiten. Durf jij te helpen bij ruzies en pesten?

Bekijk de plaatjes op slide 46. Soms ben je samen met je vriend(in) en doet je vriend(in) iets vervelends bij iemand anders. Durf jij je vriend(in) dan te stoppen? Wat zou je kunnen doen als je ziet dat iemand anders het niet leuk vindt? Hoe kun je helpen?

Wie wil laten zien wat jij zou doen of zeggen? Laat kinderen uitspelen wat ze zouden doen. Verdeel de rollen en neem zelf als leerkracht de rol van degene die iets vervelends doet of zegt. Vraag wie degene wil spelen tegen wie iets vervelends wordt gezegd en wie jouw vriend wil spelen. De vriend haalt jou uit de situatie en probeert je te stoppen, zodat je geen nare dingen doet.

Speel de situatie dan uit. Laat andere kinderen helpen als degene die steeds lastig wordt gevallen of die de vriend speelt niet precies weet wat je in zo'n situatie kunt doen of zeggen. Eindig met applaus voor het uitspelen. Zijn er nog andere kinderen die dit ook willen oefenen of die wat anders zouden zeggen?



Werkblad

Besprek daarna wat in de tekstballonnen op slide 46 zou kunnen staan. Van deze situatie is ook een download beschikbaar. Je kunt dan de teksten op de poster schrijven en de poster als reminder in de klas (of op de kanjermuur) hangen. Voorbeelden voor in de tekstballonnen:

- Ballon 1: Ik vind het niet leuk wat je zegt.
Wil je daarmee stoppen?
- Ballon 2: Hé, dat is niet leuk wat je doet.
- Ballon 3: Kom, wij gaan iets anders doen.

Verdeel dit oefenen en uitspelen eventueel over meerdere lesmomenten.



Slide 47

Speel eens uit

Bekijk slide 47. Een groepje kinderen uit de klas is een spel aan het doen. Iemand uit de klas wil ook meedoen maar de andere kinderen doen alsof ze hem/haar niet zien. De klasgenoot staat erbij en weet niet wat te doen. Kan jij helpen?

Vraag en bespreek met de kinderen het volgende: Wat zou jij doen? Op de slide staan verschillende opties:

- Ik ga naar de klasgenoot toe. Samen kunnen we vragen of we mee mogen doen met het spel.
- Ik ga naar de klasgenoot en vraag of hij/zij met ons mee wil doen.
- Ik ga naar de juf/meester.
- Ik ga naar de kinderen die het spel doen en vraag waarom de klasgenoot niet mee mag doen.
- Ik doe niks en ga verder met wat ik aan het doen was.

Misschien bedenken de kinderen nog iets anders. Speel de situatie uit met de verschillende aflopen. Speel eventueel zelf mee. Wanneer voelt het goed of fijn? Wanneer voelt het niet goed of minder fijn? Hoe zou dat komen?



▶ Slide 48

Stoelendans

Bekijk slide 48. Speel samen het spel 'Stoelendans'. Laat de kinderen hun stoel meenemen naar het speellokaal of maak ruimte in de klas. Zet stoelen in een kring, met de rugleuningen naar elkaar toe. Zorg voor één stoel minder dan het aantal kinderen. Start de muziek. De kinderen lopen of dansen in een kringetje om de stoelen heen. Stop de muziek onverwacht. Alle kinderen moeten direct een stoel vinden om op te zitten. Het kind dat geen stoel heeft, valt af. Neem nog een stoel weg en herhaal het proces. Het spel gaat door totdat er twee kinderen en één stoel over zijn. De laatste die op die stoel gaat zitten, wint. Wanneer dit te lang duurt, omdat er te veel kinderen zijn, stop dan eerder. De groep die dan nog op een stoel zit zijn samen de winnaars.

Bespreek dan hoe het is om bij 'de winnaars' te horen of bij de groep die 'afvalt' en niet meer mee mag doen? Hoe voelt het als je niet meer mee mag doen?



▶ Slide 49

Stoelendans andersom

Bekijk ook slide 49. Er staat een aantal stoelen klaar, bijvoorbeeld tien (dit aantal is mede afhankelijk van het aantal kinderen in de groep en naar eigen inzicht aan te passen). Er mogen dan acht of negen kinderen starten met het spel. Bij de start van het spel zijn er dus meer stoelen dan kinderen. Voor iedereen is er meer dan genoeg plek. Daarna komen er steeds kinderen bij. Speel het spel eerst een keer met evenveel stoelen als kinderen, daarna met minder stoelen dan kinderen. De uitdaging is nu om ervoor te zorgen dat iedereen met tenminste één lichaamsdeel op een stoel 'zit'. Dus in plaats van dat er stoelen af gaan komen er kinderen bij en moet iedereen een plek zien te vinden op de stoelen die er staan. Kunnen de kinderen elkaar helpen om voor iedereen een plekje te vinden? Als iedereen meedoet, zouden er dan ook nog stoelen weg kunnen en is er dan ook nog voor iedereen een plek?

Bespreek hoe het nu is, als iedereen mee mag doen en als er voor iedereen een plekje te vinden is.

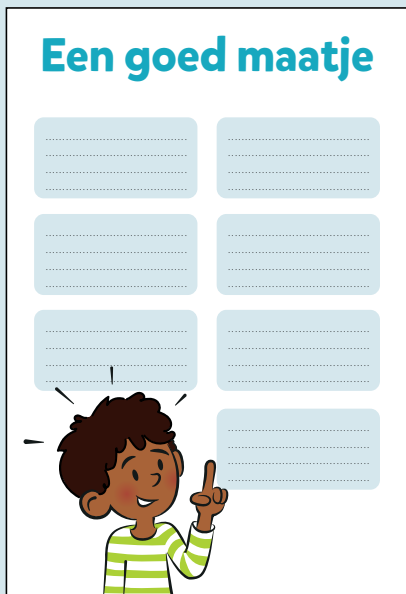


▶ Slide 50

Kanjermatjes

Kanjermatjes kunnen meehelpen om ervoor te zorgen dat er voor iedereen een plek is in de groep. Bekijk slide 47. Bespreek in de klas wat een maatje is. Een maatje is iemand bij wie je terecht kunt als er iets vervelends gebeurt op school. Als je het even niet kunt oplossen ook al heb je er iets van gezegd, dan kun je naar een maatje lopen. Als kinderen een maatje hebben bij wie ze terecht kunnen, geeft dat de mogelijkheid om uit de situatie te stappen en eventueel tot rust te komen. Vaak lost het zich dan wel weer op. Een maatje grijpt niet in door te gaan slaan of schelden, uit te lachen of zielig te doen (die reageert zelf niet met de blauwe, rode of gele pet zonder de witte). Een maatje gaat bijvoorbeeld met jou samen iets anders doen.

Ben je een maatje van iemand die vervelend doet? Dan ben je belangrijk: leid je maatje af, houd je maatje tegen, loop weg, en ga eventueel naar



 Werkblad

de juf of meester als je denkt dat het niet goed komt. Soms zie je dat je maatje in een vervelende situatie zit. Je kunt dan op je maatje afstappen en vragen of je kunt helpen. Je kunt je maatje ook helpen door je maatje uit de situatie te halen. Bijvoorbeeld door te zeggen: 'Laat maar even, kom, wij gaan samen ...'

Bespreek daarom in de klas: 'Naar wie kan je toe als er iets vervelends gebeurt op school?' Ga alle kinderen één voor één langs om te checken wie het maatje/maatjes kan/kunnen zijn. Het liefst meer dan één maatje omdat het ook voor kan komen dat je maatje er niet is. Zorg er in ieder geval voor dat ieder kind één maatje heeft (zie ook verderop: teken je maatje). Bespreek tot slot ook met de kinderen of iedereen elkaars maatje kan zijn? Kun je allemaal wat doen als je ziet dat het niet fijn gaat in de klas of op het plein of kan dat alleen als je iemands maatje bent? Misschien komen kinderen er ook wel op dat je soms voor iemand geen maatje kan zijn, omdat er juist gedoe kan zijn tussen kinderen die elkaars vriend zijn. In zo'n geval heb je misschien juist andere maatjes nodig om dat op te lossen.

Maak dan met de groep een maatjesposter (zie download op slide 50). Laat de kinderen in een klein groepje bedenken wat een goed maatje kan doen. Verzamel alle ideeën en schrijf ze op de maatjesposter van jullie klas. Hang de maatjesposter op in de klas en/of op de kanjermuur.



 Slide 51

In de kring

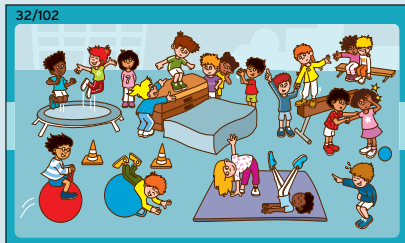
Bekijk slide 51. Verdeel de groep in kleine groepjes (bijvoorbeeld van acht leerlingen). Een leerling gaat buiten het groepje staan en de andere leerlingen haken hun armen in elkaar. De leerling buiten de kring probeert om in het groepje te komen. Bespreek de oefening vervolgens na: Wat zijn goede tactieken? Kun je alleen in de kring komen door dit te forceren? Of zijn er ook kinderen die erop komen om het te vragen? Kan dit ook leuk zijn voor allemaal (bijvoorbeeld als je dit ziet als een vorm van stoeien die voor allemaal leuk is)? Hoe kun je er dan voor zorgen dat het voor allemaal goed voelt? Hoe voelde het om dit te proberen? Hoe voelt het om iemand tegen te houden?



 Slide 52

Je maatje en jij: teken je maatje

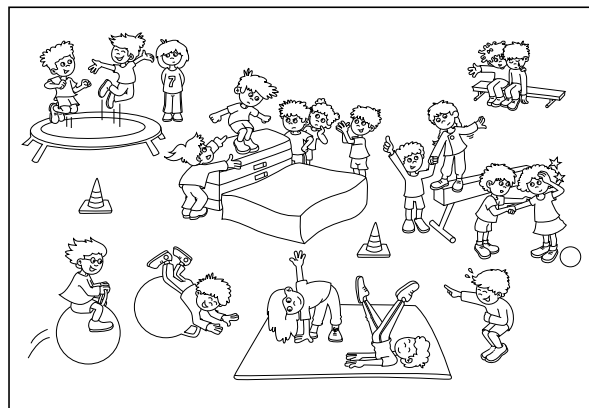
Bekijk slide 52. Laat de kinderen die elkaars maatjes zijn tegenover elkaar zitten en elkaar tekenen. Hang de tekeningen op de kanjermuur: wij zijn elkaars maatje!



▶ Slide 53

Samen een tekening

Bekijk slide 53. Download de kleurplaat en print die uit, liefst op A3-formaat (of eventueel twee keer op A4-formaat als A3 niet lukt). Knip de tekening dan (willekeurig) in zoveel stukken als er kinderen in de groep zijn. Laat ieder kind een stukje van de tekening kleuren. Ze moeten misschien wel met elkaar overleggen hoe ze de tekening zo inkleuren dat alle stukjes goed op elkaar aansluiten. Als alle stukjes gekleurd zijn, worden ze weer bij elkaar op een groot vel geplakt en is het weer één plaat geworden. Zo is het ook in de klas: allemaal apart en toch samen één groep, één geheel. Ook deze tekening kan natuurlijk een plek krijgen op de kanjermuur.



✂ Werkblad



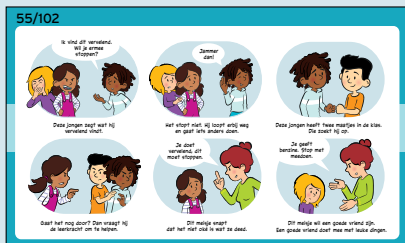
▶ Slide 54

Een plek voor iedereen... op één vel

Bekijk slide 54. Verdeel de klas in groepjes van zes tot acht kinderen. Geef alle kinderen een paar krantenvellen. Leg de vellen krantenpapier op de grond en laat de groepjes dicht bij elkaar op de vellen gaan staan. Past het groepje op de krantenvellen? Kunnen er ook krantenvellen weg? Passen de groepjes dan ook nog? Met hoeveel krantenvellen lukt het nog om met het hele groepje op te kunnen staan? Wat is het kleinste aantal dat nodig is?

Uitbreiding

Laat de groepjes ook op de krantenvellen van een ander groepje staan. Lukt dat ook? Of probeer met de hele klas bij elkaar op de krantenvellen te staan en dan daarna op dezelfde manier steeds minder krantenvellen te gebruiken. Wat is het kleinste aantal vellen dat jullie nodig hebben voor de hele groep? Maak een foto van de groep op zo weinig mogelijk krantenvellen en hang de foto op de kanjermuur.



Slide 55

Grenzen aangeven

Op slide 52 staat de complete oefenplaat 'grenzen aangeven'. We leren de kinderen de volgende stappen:

1. Zeg er rustig iets van als iemand iets doet wat je niet fijn vindt. Geef aan wat je niet fijn vindt en vraag de ander om ermee te stoppen. De meeste mensen bedoelen het niet zo vervelend en zullen stoppen als je er iets van zegt.
2. Als het doorgaat loop je erbij weg. Zoek een maatje op en ga samen iets anders doen. Vaak stopt het dan wel.
3. Blijft het doorgaan of is het niet goed opgelost? Ga dan naar de juf of meester en vraag de juf of meester om te helpen. De juf of meester grijpt in.
4. Als het kan, maak het dan weer goed. De leerkracht maakt afspraken met de kinderen die vervelend doen.

Bespreek de stappen en verwijs ernaar wanneer er situaties in de klas gebeuren waar het stappenplan bij past. Speel dit soort situaties eventueel uit met de klas.



Slide 56

Kanjeposter voor de Week tegen Pesten

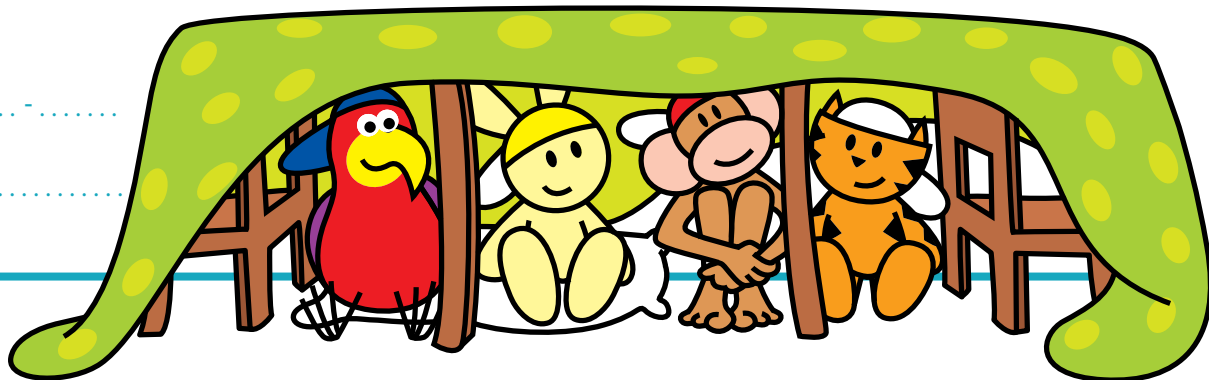
Op slide 56 vind je de Kanjeposter voor de Week tegen Pesten. Op deze poster is te vinden wat je allemaal kunt doen om pesten te voorkomen en het vooral goed en fijn te hebben met elkaar. De poster is als download te vinden op deze slide. Je kunt de poster uitprinten, bespreken, ophangen in de klas of op de kanjermuur of als PDF ter informatie aan ouders opsturen.



Werkblad

Inleveren:

Naam:



Samen werken aan veiligheid

De Kanjertraining gaat uit van het belangrijke uitgangspunt dat alle kinderen te vertrouwen willen zijn. Dat betekent dat zij gedrag willen laten zien dat prettig is voor henzelf én voor hun omgeving. Hoewel de meeste mensen het goed bedoelen, gaat het soms toch weleens mis. Daarom willen wij kinderen leren om rekening met elkaar te houden en oog te hebben voor de gevoelens van de mensen om hen heen.

Kinderen leren daarom om stil te staan bij de vraag of de ander zich nog prettig voelt bij hun gedrag. Andersom geldt ook dat het hun verantwoordelijkheid is om aan te geven wanneer zij zich ergens niet prettig bij voelen. Bij tegengestelde belangen of conflicten oefenen we met de kinderen hoe zij samen tot oplossingen kunnen komen die voor iedereen aanvaardbaar zijn. Daarbij gaan we uit van een positieve benadering van de ander: je wilt rekening houden met de ander en je veronderstelt dat de ander ook rekening wil houden met jou. Door samen naar verhalen te luisteren, oefeningen te doen in de klas, gesprekken te voeren en het positieve in jezelf en de ander naar boven te halen, helpen we kinderen om deze uitgangspunten in de praktijk te brengen.

Zo werken we samen aan een prettig en veilig pedagogisch klimaat.

Misschien heeft de school van uw kind ook een 'Kanjermuur' gemaakt, waarop verschillende onderdelen uit de lessen zichtbaar maken hoe er aandacht besteed wordt aan het thema van de Week tegen Pesten 2026: Een plek voor iedereen, toch? Het geeft weer hoe we ervoor kunnen zorgen dat de school een plek is waar iedereen zich fijn en veilig voelt. Een plek waar je erbij hoort, jezelf mag zijn, je elkaar kunt vertrouwen en elkaar helpt, je elkaar het goede gunt en iedereen evenveel waard is. Pesten heeft daarin geen plaats en conflicten worden opgelost op een manier die recht doet aan alle betrokkenen.



In de groepen is aandacht besteed aan hoe je op een respectvolle manier je grenzen kunt aangeven. In onderstaande strip staan de stappen. Belangrijk is dat kinderen de juiste taal (en vooral ook hun eigen taal) vinden om hun grenzen aan te geven. Ook lichaamstaal speelt hierin mee: oogcontact durven maken, rechtop staan en duidelijk uitspreken wat je wilt of niet wilt helpt hierbij.

Stappenplan 'grenzen aangeven'

Ik vind
dit vervelend.
Wil je ermee
stoppen?



We maken een nare opmerking.

Oeps, dat
was niet leuk
van mij.



We willen niet vervelend doen.



Laten we het goed maken.



Het is opgelost met elkaar.

Ga in gesprek met elkaar over 'erbij horen'

Kies vragen uit die passen bij de leeftijd van de kinderen.



- Heb je weleens meegemaakt dat iemand niet mee mocht spelen? Wat deed je toen, en hoe voelde dat?
- Wat zou jij doen als je ziet dat een klasgenootje altijd alleen op het schoolplein staat?
- Hoe zorg jij ervoor dat iemand anders zich welkom voelt in de groep?
- Ben je weleens opgekomen voor iemand, omdat hij/zij er niet bij mocht horen?
- Als je niet wordt uitgenodigd voor een verjaardagsfeestje, hoor je er dan niet bij? Waarom wel of niet?
- Kun je 'erbij horen' zonder bevriend te zijn? Waarom wel of waarom niet?
- Hoe merk je of je 'erbij hoort'?
- Is het volgens jou belangrijk om precies hetzelfde te zijn als de rest om erbij te horen? Waarom wel of niet?
- Wat maakt jou uniek en anders dan andere kinderen?
- Ben je weleens bang geweest dat anderen je niet zouden accepteren? Waar kwam dat door?
- Wat vind je leuk aan de mening of hobby van een ander, ook al deel je die zelf niet?

Wat kunnen we met elkaar doen om er op school voor te zorgen dat er en plek is voor iedereen?

Ouders kunnen:

.....

.....

.....

.....

.....

Kinderen kunnen:

.....

.....

.....

.....

.....

Juffen en meesters kunnen:

.....

.....

.....

.....

.....



Durf je te helpen bij ruzies en bij pesten?



Tegen een meisje wordt steeds onaardig gedaan.
Vul de tekstballon in.



Een jongen ziet het gebeuren. Wat kan hij zeggen
en wat kan hij doen? Vul de tekstballon in.



Wat kan er in de tekstballon staan?
Wat kan dit meisje nu zeggen?

**Een echte held
probeert je te stoppen
als je rare dingen doet.**

Een goed maatje

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

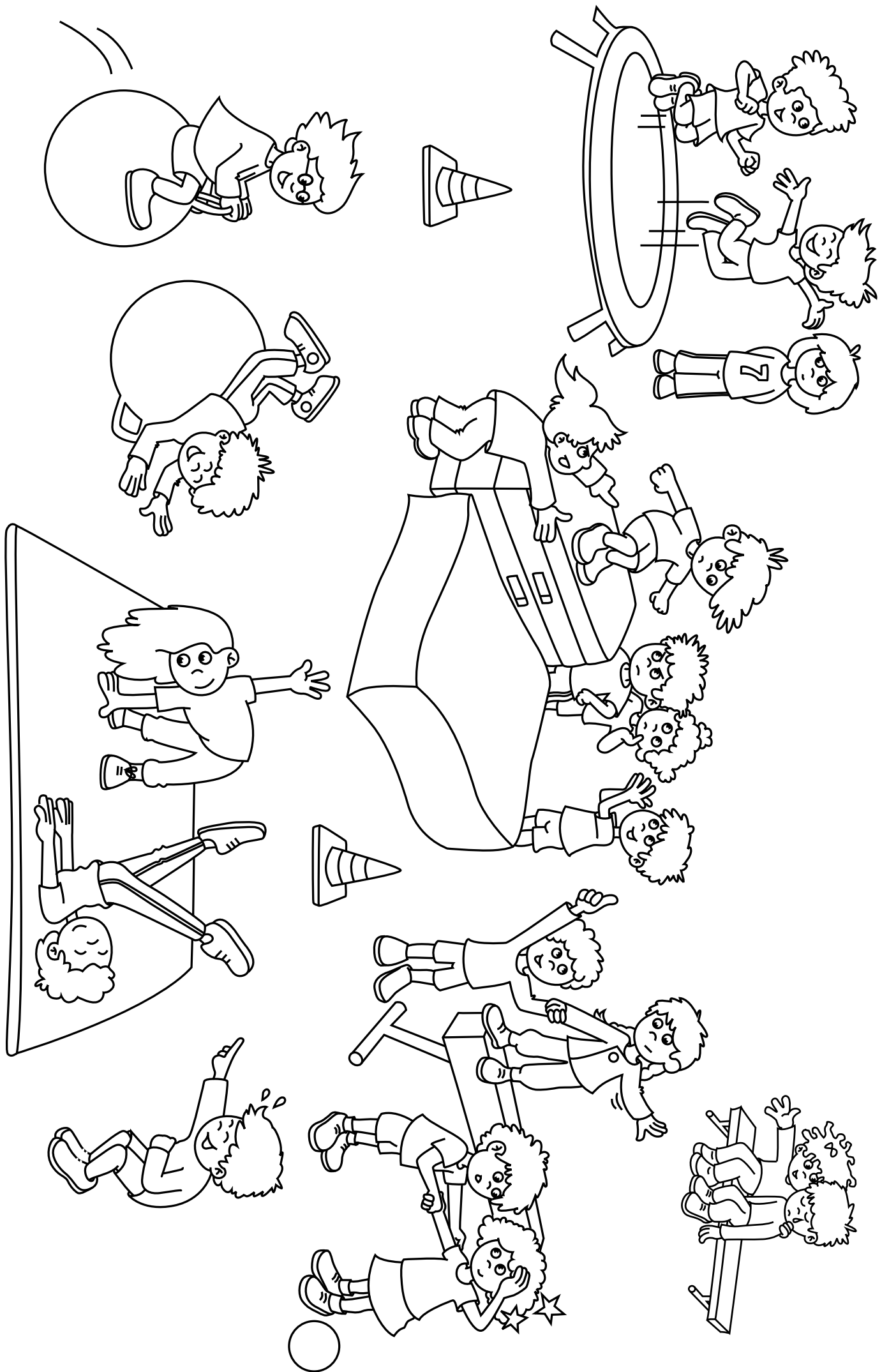
.....

.....

.....

.....





Kanjerposter voor de Week tegen Pesten

Wij zijn voor:



Elkaar tips
en tops geven



Elkaar beter
leren kennen



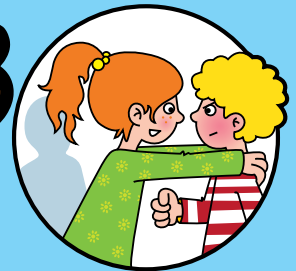
Aandacht
geven aan
prettig gedrag



Weggaan bij rottigheid
en als het nodig is hulp halen



Steun geven aan iemand
die in de knel zit door
erheen te lopen



Je vriend
aanspreken op gedrag
dat niet OK is



Voel je je gepest
of buitengesloten?
Praat met iemand
die je vertrouwt



Uitgaan van de goede
bedoelingen van de ander



Je grens aangeven
door je gevoel te delen
en te zeggen wat
je graag wilt



Voor het gezag:
grenzen durven stellen



School en ouders
werken samen aan een
respectvolle oplossing